

Programma Symposium Existentiële eenzaamheid en zingeving, 28 september 2011

9.00-9.30 Registratie, koffie & thee

9.30-9.45 **Welkom & Introductie**

Inleiding door dagvoorzitter Tonja van den Ende, directeur van Zingeving en Professie, praktijkcentrum van de UvH. Missie van het centrum is het leveren van een bijdrage aan het vergroten van de ruimte voor *zingeving* en *humanisering* in beroepspraktijken en organisaties.

9.45-10.15 **Verbinding** | Ton Jorna (Universitair hoofddocent Praktische Humanistiek)

“Eenzaamheid als geleider naar verbondenheid”

Ton Jorna verkent de mogelijkheden die existentiële eenzaamheid in zich draagt. Is er aan eenzaamheid een zin te ontdekken, kan het een plaats krijgen in het leven? Over eenzaamheid als voorwaardelijke weg naar verbindingservaring.

10.15-10.45 **Levenseinde/dood** | Eric Ettema (Onderzoeker eenzaamheid en levenseinde)

“De eenzame voorbereiding op de dood”

Een lezing over de eenzaamheid van het sterven. Hoe verkrijgen we een adequaat begrip hiervan en welke ondersteuning en begeleiding biedt goede zorg?

10.45-11.05 Interactie

11.05-11.35 Pauze

11.35-12.05 **Deze tijd** | Joke Hermsen (Schrijfster en filosofe)

Hoe verhoudt dit eenzaamheid zich tot de hedendaagse ervaring van tijd? Een lezing waarin het existentiële thema in het kader van hedendaagse –economische- ontwikkelingen wordt beschouwd.

12.05-12.35 **Sociaal Isolement** | Anja Machielse (Senior onderzoeker LESI)

“Hoe groter je exposure, hoe groter je kwetsbaarheid”

Aan de hand van een casus laat Anja Machielse zien dat sociaal isolement een strategie kan zijn om met existentiële eenzaamheid om te gaan. Over de eisen die gesprekken over existentiële eenzaamheid vragen aan de relationele en reflexieve vaardigheden van hulpverleners.

12.35-12.55 Interactie

13.00-14.00 Lunch

14.00-14.30 **Lofzang op** | Jan Bor (Schrijver, filosoof, publicist)

“Lof van de eenzaamheid”

Jan Bor vertelt over de toegang die eenzaamheid biedt tot het innerlijk. Hoe een mens gevoeliger en ontvankelijker wordt door eenzaamheid te doorleven.

14.30-15.00 **Presentie** | Anne Goossensen (Hoogleraar presentie en ggz)

“ZMRMN; over presentie en eenzaamheid”

Binnen de presentietheorie staan aandacht en toewijding aan de zorgbehoevende centraal. Anne Goossensen geeft een toelichting op de waarde van presentie voor de omgang met verschillende dimensies van eenzaamheid.

15.00-15.20 Interactie

15.20-15.50 Pauze

15.50-16.20 **Angst** | Joeri Calsius (Klinisch Psycholoog, psychotherapeut, osteopaat)

“Doorheen de angst: Hoe existentieel is existentieel eigenlijk?”

Onder andere aan de hand van enkele casusfragmenten, verkent Joeri Calsius de existentiële visie binnen therapeutische benaderingen, ook in relatie tot zingevingvragen bij patiënten.

16.20-16.50 **Geestelijke weerbaarheid** | Joachim Duyndam (Socrates hoogleraar Wijsbegeerte)

“Eenzaamheid en veerkracht”

In de moderne romanliteratuur kan de figuur van Robinson Crusoe worden beschouwd als het icoon bij uitstek van existentiële eenzaamheid. Aan de hand van het Robinson verhaal van Michel Tournier, *Vrijdag of het ander eiland* (1967), bespreekt Joachim Duyndam de relatie tussen eenzaamheid en veerkracht.

16.50-17.10 Interactie

17.10-17.15 Afsluiting

17.15-18.00 Borrel